

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

จิตติมา ศิลาเวียง^{1*}, นิรันดร์ สุธีนิรันดร์¹ และ สรายุทธ์ เศรษฐขจร¹

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

*titimaii.slw@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินงานและแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.984 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ส่วนด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและวางแผนพัฒนาคุณภาพอย่างเป็นระบบ โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นฐานในการดำเนินงาน มีการประเมิน ตรวจสอบ และติดตามผลอย่างต่อเนื่องตามวงจร PDCA รวมทั้งจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) เพื่อเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์และสร้างความเชื่อมั่นแก่สาธารณชน

คำสำคัญ: การดำเนินงาน งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

Internal Quality Assurance in Educational Institutions at Phratamnak Suankularb Mahamongkol School Under The Office of Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 2

Titima Silaweang^{1*}, Niran Sutheeniran¹ and Sarayuth Sethakhajorn¹

¹Educational Administration, Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

*titimaii.slw@gmail.com

Abstract

The purposes of this research were to study the implementation of internal quality assurance and to identify guidelines for its implementation at Phratamnak Suankularb Mahamongkol School under the Office of Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 2. The study covered six aspects: the establishment of educational standards, the formulation of an educational development plan in accordance with the educational standards, the implementation of the plan, the evaluation and internal review of educational quality, the monitoring of operations for school improvement in accordance with the educational standards, and the preparation of the self-assessment report. The population consisted of 70 teachers at Phratamnak Suankularb Mahamongkol School under the Office of Nakhon Pathom Primary Educational Service Area 2 in the 2025 academic year. The research instruments were a 5-point Likert scale questionnaire and a semi-structured interview. The questionnaire was examined for content validity by three experts and yielded an Index of Item-Objective Congruence (IOC) of 1.00. Its reliability coefficient was 0.984. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The study revealed that the overall implementation of internal educational quality assurance was at a high level across all six aspects. When considered by aspect, the preparation of the self-assessment report had the highest mean score, followed by the evaluation and internal review of educational quality, whereas the formulation of the educational development plan had the lowest mean score. The guidelines showed that school administrators should systematically establish educational standards and plan quality development by encouraging participation from all sectors and using information as the basis for implementation. Evaluation, review, and monitoring should be conducted continuously in accordance with the PDCA cycle, and the Self-Assessment Report (SAR) should be prepared as empirical evidence to strengthen public confidence in the school.

Keywords: Operations, Internal Quality Assurance in Educational Institutions

1. บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน สังคม และประเทศชาติ โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ประเทศต่าง ๆ จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อีกทั้งการศึกษายังเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน [1]

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 6 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษามุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยสถานศึกษาจำเป็นต้องมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด [2] นอกจากนี้ มาตรา 47 และมาตรา 48 ยังกำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งการประกันคุณภาพภายในและภายนอก โดยให้การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง พร้อมจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน [3]

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่าสถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด โดยครอบคลุมการพัฒนาคุณภาพ การติดตามตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพการศึกษา ตลอดจนการนำผลการประเมินมาใช้เป็นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ [4]

การดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในจึงมีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา ความสำคัญของมาตรฐาน และแนวทางการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นและบริบทของสถานศึกษา [5] ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย เป็นไปได้ และสะท้อนผลสำเร็จเชิงประจักษ์ตามบริบทของสถานศึกษา [5]

โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ মহามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรทั้งสิ้น 85 คน ประกอบด้วยผู้บริหารจำนวน 5 คน ครูจำนวน 80 คน และมีจำนวนนักเรียน 1,797 คน มีการแบ่งโครงสร้างองค์การออกเป็น 4 กลุ่มงาน ประกอบด้วย กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารทั่วไป กลุ่มบริหารงบประมาณ และกลุ่มบริหารงานบุคคล โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์หลัก และกลยุทธ์ เพื่อใช้สำหรับพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและประเมินตนเอง ด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาของการศึกษา พ.ศ. 2561 [6] ซึ่งผลการรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self – Assessment Report : SAR) ของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ মহามงคล ในปีการศึกษา 2567 ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 ด้าน มีคะแนนระดับคุณภาพ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับ ยอดเยี่ยม มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ อยู่ในระดับยอดเยี่ยม และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับยอดเยี่ยม [7]

อย่างไรก็ตาม แม้ผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจะอยู่ในระดับยอดเยี่ยม แต่จากข้อเสนอแนะและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีถัดไป ยังพบประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริง การสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียน รวมถึงการยกระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในให้มีความเป็นระบบ เข้มแข็ง และสามารถนำผลการ

ประเมินเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 และขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 70 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 มีข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่ารวม 71 ข้อ ครอบคลุม 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 11 ข้อ 2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา จำนวน 13 ข้อ 3) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 12 ข้อ 4) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จำนวน 11 ข้อ 5) ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา จำนวน 12 ข้อ และ 6) ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง จำนวน 12 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวคิดการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2
2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวคิดการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2
3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย จำนวน 6 ด้าน รวม 71 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 11 ข้อ 2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา จำนวน 13 ข้อ 3) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 12 ข้อ 4) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จำนวน 11 ข้อ 5) ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา จำนวน 12 ข้อ และ 6) ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง จำนวน 12 ข้อ แล้วนำแบบร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถาม แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC, Index of Objective Congruence) มีค่าเท่ากับ 1.00
5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์
6. นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนวัดกลางบางแก้ว(พุทธวิถีสันติ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ความเชื่อมั่น 0.984
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่น ไปใช้กับครูโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จำนวน 70 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 เพื่อแจกแบบสอบถามให้แก่ โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จำนวน 70 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 70 ฉบับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ และระดับการศึกษา โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) มีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ [8]

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

ประชากร

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จำนวน 3 คน

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 2 ปี และมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จำนวน 2 คน
2. ศึกษานิเทศก์ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย โดยนำผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ซึ่งค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อย แปลว่า มีความสำคัญสูงที่ต้องได้รับความสนใจในการพัฒนามากกว่าที่มีค่าเฉลี่ยมาก จึงนำหัวข้อที่มีค่าน้อยที่สุดมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหาและข้อเสนอแนะ

และสำนวนภาษาที่ใช้ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้เก็บข้อมูลเรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามลำดับ

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ศึกษาในเทศกในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผู้ให้ข้อมูล เพื่อขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ศึกษาในเทศกในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

3. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำแบบสัมภาษณ์ที่มีความถูกต้อง ครบถ้วนมาจัดเรียงข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ ข้อมูลเป็นความเรียง

4. ผลการวิจัย

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 นำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยรวม 6 ด้าน

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน พระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2		μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.38	0.70	มาก	4
2	ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา	4.37	0.77	มาก	6
3	ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.39	0.74	มาก	3
4	ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.42	0.71	มาก	2
5	ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา	4.38	0.75	มาก	4
6	ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.45	0.71	มาก	1
รวม		4.40	0.73	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยรวมทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.40$, $\sigma=0.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu=4.45$, $\sigma=0.71$) รองลงมาคือ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($\mu=4.42$, $\sigma=0.71$) ส่วนด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu=4.37$, $\sigma=0.77$)

4.2 แนวทางในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีจำนวนรวม 59 แนวทาง ประกอบด้วย ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 9 แนวทาง ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 8 แนวทาง ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 10 แนวทาง ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 10 แนวทาง ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 11 แนวทาง และด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง 11 แนวทาง

โดยสังเคราะห์เป็นประเด็นสำคัญได้ว่า สถานศึกษาควรกำหนดมาตรฐานการศึกษาโดยอ้างอิงมาตรฐานการศึกษาชาติและบริบทของสถานศึกษา ใช้ข้อมูลผลการดำเนินงานย้อนหลังและรายงาน SAR เป็นฐานในการกำหนดค่าเป้าหมาย จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศและเครื่องมือวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ เช่น SWOT Analysis และ TOWS Matrix ดำเนินงานตามแผนด้วยการกำหนดผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา และทรัพยากรอย่างชัดเจน พร้อมทั้งใช้การนิเทศภายในและ PLC ในการกำกับ ติดตาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นอกจากนี้ สถานศึกษาควรกำหนดระบบการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบ RT, NT และ O-NET ตลอดจนข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบการวิเคราะห์ นำเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น E-SAR และระบบออนไลน์มาใช้ในการติดตามผล จัดเก็บข้อมูล และรายงานผลอย่างเป็นระบบ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลการดำเนินงาน เพื่อให้การประกันคุณภาพภายในเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

5. อภิปรายผล

ตอนที่ 1 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยรวมทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ส่วนด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ โดยผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐาน วางแผน ดำเนินงาน ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลตามวงจรคุณภาพ PDCA รวมทั้งมีการรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ซึ่งช่วยให้สถานศึกษาสามารถนำผลการประเมินไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาตาม

กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ที่กำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน โดยกำหนดมาตรฐาน จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ดำเนินงานตามแผน ประเมินผล ตรวจสอบ ติดตาม และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพย์ทิวา ปัญญาใส และธนาศักดิ์ ศิริบุญยพันธ์ (2567) [9] ที่พบว่า สภาพปัจจุบันของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของชาธิพัชร์ ปทาน (2566) [10] ที่พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษามีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในที่ครอบคลุมทั้งการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การดำเนินงานตามแผน การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การติดตามผลการดำเนินงาน และการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยเฉพาะด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีการจัดเก็บข้อมูลหลักฐาน และสารสนเทศอย่างเป็นระบบ สามารถนำเสนอผลการดำเนินงานและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปัดต่อไปได้ อย่างไรก็ตาม ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงควรส่งเสริมการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหา และความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อให้แผนพัฒนาการศึกษามีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตอนที่ 2 แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ผู้ที่ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง ดังนี้

ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดมาตรฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยอ้างอิงมาตรฐานการศึกษาชาติให้ครอบคลุมทั้งระดับปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมทั้งกำหนดตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมายให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลผลการดำเนินงานย้อนหลัง รายงานการประเมินตนเอง และข้อมูลผู้เรียนเป็นฐานในการวิเคราะห์ นอกจากนี้ ควรแต่งตั้งคณะทำงานและสร้างความเข้าใจแก่ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับสำนักทดสอบทางการศึกษา (2563) [5] ที่เน้นให้สถานศึกษากำหนดมาตรฐานโดยพิจารณาจากมาตรฐานการศึกษา หลักสูตร บริบท อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของพุทธิภา รงค์ประเสริฐกุล (2566) [11] ที่พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษาจะเกิดประสิทธิภาพเมื่อสถานศึกษาดำเนินงานครบทุกด้านอย่างเป็นระบบและเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม

ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาโดยใช้ข้อมูลผลการดำเนินงานย้อนหลังและผลการดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นฐานในการวิเคราะห์ ร่วมกับการใช้เครื่องมือ SWOT Analysis และ TOWS Matrix เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ และโครงการให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด บริบทของสถานศึกษา และความต้องการของชุมชน แนวทางนี้สอดคล้องกับอัจฉรา อินตะวิน (2563) [12] ที่กล่าวว่า แผนพัฒนาการจัดการศึกษาควรกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ ตัวชี้วัด โครงการ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และแนวทางการกำกับติดตามอย่างชัดเจน อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุเชาว์ หมั่นดี (2564) [13] ที่พบว่า การดำเนินงานด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอยู่

ในระดับมาก และควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรเพื่อให้สามารถดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำแผนพัฒนาการศึกษาไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดปฏิทินการนิเทศภายในเป็นรายเดือนให้ครอบคลุมทั้งการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานทั้ง 4 กลุ่มงาน ส่งเสริมกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และนำข้อมูลจากการนิเทศทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับจรรยาบรรณ (2559) [14] ที่เน้นว่าการดำเนินงานตามแผนต้องมีแผนปฏิบัติการประจำปี โครงการ กิจกรรม ปฏิทินการดำเนินงานงบประมาณ การนิเทศ กำกับ ติดตาม และการนำข้อมูลไปใช้ปรับปรุงงาน อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนพล วงศ์ฉลาด (2564) [15] ที่พบว่า การประยุกต์ใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพช่วยสนับสนุนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โดยเฉพาะการนำแผนไปสู่การปฏิบัติและการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดระบบการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายในอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยกำหนดตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และปฏิทินการดำเนินงานให้ชัดเจน ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น ผล RT, NT และ O-NET เป็นฐานในการวิเคราะห์ เปรียบเทียบผลกับระดับเขตพื้นที่และระดับประเทศ ใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลาย และนำผลการประเมินเข้าสู่กระบวนการ PLC และการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง เพื่อใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แนวทางนี้สอดคล้องกับสำนักทดสอบทางการศึกษา (2561) [16] ที่ระบุว่า การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายในเป็นระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา โดยใช้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อสะท้อนจุดเด่นและจุดควรพัฒนา อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริพร บุญทิพย์ (2565) [17] ที่พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน แสดงให้เห็นว่าบทบาทของผู้บริหารมีความสำคัญต่อการกำกับ ตรวจสอบ และใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนางาน

การติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยกำหนดปฏิทินการติดตามที่ชัดเจน ใช้ข้อมูลรายเดือนและข้อมูลย้อนหลังในการวิเคราะห์แนวโน้ม จุดเด่น และประเด็นที่ควรพัฒนา รวมทั้งนำเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ระบบ E-SAR และระบบออนไลน์มาใช้ในการติดตาม เพื่อเพิ่มความรวดเร็ว ถูกต้อง และสะดวกต่อการนำข้อมูลไปใช้นอกจากนี้ ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำกับติดตาม เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึง แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับสำนักทดสอบทางการศึกษา (2554) [18] ที่กล่าวว่า การติดตามผลเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อนำข้อมูลเชิงประจักษ์ไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษา อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพชรรัตน์ คงไวย (2563) [19] ที่พบว่า การติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการติดตามอย่างต่อเนื่องเป็นกลไกสำคัญของระบบประกันคุณภาพภายใน

การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำรายงานการประเมินตนเองอย่างเป็นระบบ โดยรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงานตลอดปีการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด ใช้ระบบสารสนเทศในการจัดเก็บและตรวจสอบข้อมูล นำเสนอข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เสนอรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษา และจัดส่งผ่านระบบของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำผลการประเมินไปใช้เป็นฐานในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีถัดไป แนวทางนี้สอดคล้องกับภักดีวิภา ลูกเงาะ (2562) [20] ที่กล่าวว่า รายงานการประเมินตนเองเป็นรายงานประจำปีของสถานศึกษาที่ต้องนำเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน อีกทั้งใช้เป็นฐานข้อมูลและหลักฐานรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก นอกจากนี้ยังสอดคล้อง

กับงานวิจัยของกนกพร อุดมพาณิชย์ (2567) [21] ที่พบว่า การจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในและการเผยแพร่ต่อหน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชนอย่างเป็นระบบ เป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

6. สรุปผล

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ส่วนด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์รวม 59 แนวทาง สะท้อนว่าการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในควรเน้นการใช้ข้อมูลสารสนเทศและหลักฐานเชิงประจักษ์ การมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง การกำกับติดตามและนิเทศอย่างต่อเนื่อง การใช้วงจรคุณภาพ PDCA และการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองอย่างเป็นระบบ เพื่อนำผลไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงและยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะกำหนดมาตรฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยอ้างอิงมาตรฐานการศึกษาชาติให้ครอบคลุมทั้งระดับปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมทั้งกำหนดตัวบ่งชี้และตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งนำข้อมูลผลการดำเนินงานย้อนหลังและรายงานการประเมินตนเอง (SAR) มาใช้ในการวิเคราะห์ และเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา

ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูลผลการดำเนินงานย้อนหลังและสารสนเทศของสถานศึกษาเป็นฐานในการวิเคราะห์ปัญหา แนวโน้ม และความต้องการจำเป็น ควบคู่กับการใช้เครื่องมือวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา ทั้งนี้ ควรปรับแผนให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด บริบทของสถานศึกษา และความร่วมมือจากชุมชน

การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม โดยกำหนดตารางการนิเทศภายในให้ชัดเจนและครอบคลุม การจัดการเรียนการสอนและการบริหารงาน ควบคู่กับการส่งเสริมกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อใช้ในการติดตามรายงานผล และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการพัฒนา รวมทั้งนำผลการนิเทศไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน โดยยึดหลักการบริหารงานตามวงจรคุณภาพ PDCA

ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะกำหนดระบบการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามช่วงเวลาที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา พร้อมทั้งกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายโดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐานในการวิเคราะห์ รวมทั้งใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการเก็บรวบรวมข้อมูล แต่งตั้งคณะกรรมการหรือผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเสริมสร้างความน่าเชื่อถือในการประเมิน และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยวางแผนล่วงหน้าและกำหนดปฏิทินการ

ดำเนินงานที่ชัดเจน พร้อมทั้งใช้ข้อมูลรายเดือนและข้อมูลย้อนหลังเป็นสารสนเทศในการสะท้อนผลและวิเคราะห์แนวโน้มการพัฒนา รวมทั้งนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการติดตาม และเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำกับติดตาม เพื่อให้สามารถนำผลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) อย่างเป็นระบบ โดยรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร พร้อมทั้งวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลย้อนหลังเพื่อสะท้อนแนวโน้มการพัฒนา รวมทั้งกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ใช้ระบบสารสนเทศในการจัดเก็บข้อมูล และนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการวางแผนพัฒนาและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2
3. ควรนำแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ไปขยายผลกับโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีความสนใจ

8. เอกสารอ้างอิง (References)

- [1] Office of the Education Council. (2017). National Education Plan B.E. 2560–2579. Prigwan Graphic. (In Thai)
- [2] Ministry of Education. (2009). Manual for teacher civil servant practice. The Printing House of the Express Transportation Organization of Thailand. (In Thai)
- [3] Ministry of Education. (1999). National Education Act B.E. 2542. Ministry of Education. (In Thai)
- [4] Bureau of Educational Testing. (2020). Guidelines for developing educational quality assurance systems according to the Ministerial Regulation on Educational Quality Assurance B.E. 2561. Office of the Basic Education Commission. (In Thai)
- [5] Bureau of Educational Testing. (2020). Establishing educational standards for schools. N. A. Rattana Trading Limited Partnership. (In Thai)
- [6] Ministry of Education. (2018). Ministerial Regulation on Educational Quality Assurance B.E. 2561. Government Gazette, 135(11A), 3-5. (In Thai)
- [7] Phratamnak Suankularb Mahamongkol School. (2024). Self-Assessment Report (SAR), Academic Year 2024. Phratamnak Suankularb Mahamongkol School. (In Thai)
- [8] Boonchom Srisa-ard. (2017). Introduction to research (10th ed., revised edition). Suweeriyasan. (In Thai)
- [9] Thipthiwa Panyasai, & Thanasak Siripunyanan. (2024). Guidelines for developing internal quality assurance systems in schools under the Office of the Private Education Commission, Khon Kaen Area 3. Journal of Educational Administration, MBU Roi Et Campus, 4(2), 45–60. (In Thai)
- [10] Shareefah Pathan. (2023). Internal quality assurance operations in schools according to the opinions of administrators and teachers under Lop Buri Primary Educational Service Area Office 2

- [Independent study, Thepsatri Rajabhat University]. (In Thai)
- [11] Phutthipha Rongprasertkul. (2023). Guidelines for developing educational quality assurance of Wat Bang Luang School [Independent study, Silpakorn University]. (In Thai)
- [12] Achara Intawin. (2020). Internal quality assurance operations of private schools under Nan Provincial Education Office [Master's independent study, University of Phayao]. (In Thai)
- [13] Suchao Mande. (2021). Internal quality assurance operations of school administrators under Songkhla Primary Educational Service Area Office 3 [Master's independent study, Yala Rajabhat University]. (In Thai)
- [14] Jamnong Janwijit. (2016). A study of internal quality assurance operations in schools through teacher participation under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2 [Master's thesis, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University]. (In Thai)
- [15] Thanapon Wongchalard. (2021). Guidelines for developing internal educational quality assurance operations in schools by applying the concept of professional learning community under the Surin Secondary Educational Service Area Office. *Nakhon Ratchasima College Journal: Humanities and Social Sciences*, 15(2), 146–159. (In Thai)
- [16] Bureau of Educational Testing. (2018). Guidelines for developing educational quality assurance systems according to the Ministerial Regulation on Educational Quality Assurance B.E. 2561. Office of the Basic Education Commission. (In Thai)
- [17] Siriporn Boonthip. (2022). Administrator competencies and internal quality assurance operations in schools under Chumphon Primary Educational Service Area Office 1 [Master's thesis, Silpakorn University]. (In Thai)
- [18] Bureau of Educational Testing. (2011). Guidelines for developing internal quality assurance systems in schools according to the Ministerial Regulation on Systems, Criteria, and Methods for Educational Quality Assurance B.E. 2553. The Agricultural Cooperative Federation of Thailand Printing House. (In Thai)
- [19] Phetcharat Kongwai. (2020). Guidelines for implementing internal educational quality assurance systems in small schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3 [Master's thesis, Rangsit University]. (In Thai)
- [20] Phakwipha Luk-ngoh. (2019). Conditions and guidelines for internal quality assurance operations in schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 1 [Master's thesis, Buriram Rajabhat University]. (In Thai)
- [21] Kanokporn Udompanich. (2024). Operation of a new internal quality assurance system of the Traimit School Group under Mae Hong Son Primary Educational Service Area Office 1. *Journal of Educational Administration and Leadership*, 12(48). (In Thai)